

Pastyřík, Svatopluk

Sborník slavistických studií ze Skopje

Opera Slavica. 1997, vol. 7, iss. 4, pp. 69-70

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/116569>

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Pokud jde o autorčin mateřský jazyk – chorvatštinu, pak Sesarová konstatuje, že její vývoj je narozdíl od jiných slovanských jazyků poněkud specifický, což je dáno mnoha faktory: polohou na hranici východního a západního křesťanského světa, mnohasetletou parcelizací, působením románských, germánských, byzantských, levantských, uherských a jiných vlivů. Uvědomuje si, že ilyristy přijímaná Karadžićova novoštokavština coby základ novodobého chorvatského jazyka (aby se dosáhlo co největšího sblížení se Srby, ev. dalšími Jihoslovany) byla ze sociolingvistického pohledu nelogická a poplatná tehdejší romatickým představám (v té době snad oprávněným) o jihoslovanské jazykové a nacionální jednotě. Autorka se zmiňuje o užívání hlaholice v církevních textech (ještě v 18. st.) jakožto jednom z typických chorvatských jazykových specifik. Jmenuje nejstarší chorvatské písemné památky – Baščanskou tabulku z 11. st. a Vinodolský zákoník ze 13. st. Vpád Turků a války v novověké Evropě (od 16. st.) zapříčinily rozdělení chorvatských teritorií a vznik regionálních literatur na různých nářečních základech. Následuje výčet osobností chorvatské kultury a literatury, píšících čakavsky, štokavsky nebo kajkavsky, a vyjádření lítosti nad tím, že nejvýznamnější chorvatští jazykovědci 19. st. – Jagić a Maretić – se postavili za normu štokavsko-ijekavskou, tedy stejnou, jakou "vybral" pro Srby Karadžić. Sesarová upozorňuje na to, že chorvatština není nějaký umělý výtvar vzniklý odštěpením od "mateřské" srbochorvatštiny, ale že naopak právě srbochorvatština byla vytvořena účelově v minulém století (přičemž nezakrývá chorvatský podíl "viny"). V souvislosti s tím rovněž poukazuje na prvorepublikovou situaci česko-slovenskou a podobné tendence hovořit – především z politických příčin – o československém jazyce a československém národě.

Práce Dubravky Sesarové je významným a přínosným dílem zejména pro komparatisticky zaměřené slavisty, protože ve stručnosti a přehledně podává to nejdůležitější, co se událo ve vývoji toho kterého slovanského spisovného jazyka.

Mgr. Pavel Krejčí

Sborník slavistických studií ze Skopje

Славистички студии 6–7. Ред. К. Илиевска, Н. Чундева, М. Карапфиловски, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет, Скопје 1995, 235 с.

S vrozením předcházejícího roku vyšel v r. 1996 další svazek (dvojtčíslo) skopjských slovanských studií, věnovaný tentokrát nejen makedonistice, ale zejména rusistice, polonistice a bohemistice. Sedmáct příspěvků je lingvistických, v literární části jsou sice čtyři studie, ale jedna z nich je kupodivu lingvistická (**Бањчевски, Ј.:** *Некои проблеми од полско-унгарската фонологија*) následují zprávy, recenze a memoaria.

Jazykové příspěvky jsou věnovány nejen synchronním pohledům, ale též diachronnímu bádání, především jsou zde však komparační studie, ev. takové, které se věnují mezislovanské jazykové interferenci. Z hlediska jazykových rovin je především zastoupeno bádání o rovině syntaktické (např. **Тополинска**), a morfologické (**Поварнинина**, **Тофоска**), lexikální a sémantické (**Береснева**, **Овчинникова**; **Тофоска**). Jsou zde ovšem také příspěvky věnované fonologii, etymologii (**Пастыříк**), slovními druhům (**Марков**), translátologií (**Роуе**) i jazykové didaktice (**Илиевска**, **Сухих**).

A nelze nepřipomenout ani studie zajímavě postihující jazykové vztahy rusko-polské a rusko-makedonské (**Чундева**, **Марков**; **Скуджикова**, **Солецка**, **Урбан**; **Шокларова**, **Љоровска**; **Миркуловска**).

V literární části čteme studii **Dorovského** (*Dvojdómí tvůrci v dějinách česko-jihoslovanských kulturních styků meziválečného období*), mapujícího další bílá místa v problematice vzájemných česko-jihoslovanských literárních vztahů, mladý opolský badatel **Balowski** se vrací ke svému tématu v příspěvku *Cechy gatunkowe aforizmu*, třetí literární příspěvek je věnován trilogii Tolstého (**Јанчулева**, P.: *Трилогјата „Детство. Момчештво. Младост“*. *Проблематика и поетика*).

Je potěšitelné, že rostoucí trend zájmu o slovanské jazyky se neprojevuje jen v západní Evropě a v zámoří, ale že se i samy slovanské země starají o své zviditelnění na tomto poli. Vždyť právě ve slovanských zemích by se bez novodobého holdování jakýmkoli různým formám panslavismu mělo usilovněji dbát o rozvoj jazykové, literární a kulturní slavistiky, ať už z pohledu komparačního, kolaboračního či interferenčního, a to nejen tradičně z bilingvních pozic, ale též z aspektů multilingválních. Skopský sborník není z tohoto hlediska nezajímavý.

A vzhledem k tomu, že makedonští kolegové nejsou v ediční činnosti liknaví, můžeme se v brzké době určitě těšit na nový skopský slavistický titul, který bude obsahovat příspěvky z I. makedonsko-české konference, jež se v srpnu 1996 konala v Ochridu. Bylo by určitě prospěšné a přínosné, kdybychom v budoucnosti i z těchto, pro nás inspirativních, důvodů dokázali ještě více utužit vzájemnou spolupráci našich slavistických a bohemistických pracovišť s obdobnými institucemi ve slovanském světě.

Zatím skopským kolegům za jejich vydavatelské aktivity alespoň děkujeme.

Svatopluk Pastyřík